

MEĐUNARODNA SARADNJA U OKVIRU GRUPE ZEMALJA HEKSAGONALE

Na teritoriji zemalja članica Heksagonale (Austrija, Čehoslovačka, Italija, Jugoslavija, Mađarska i Poljska) postoje manje ili više, samostalne geodetske mreže (triangulacione, nivelmanske, i gravimetrijske), mjerene pomoću terestičkih metoda. Te mreže, pogotovo na granici istočnog i zapadnog bloka, kao i na granici sa Jugoslavijom nisu povezivane direktnim mjerenjima u posljednjih 45 godina. Pored toga, mreže nemaju zajedničke referentne sisteme, pa ne mogu biti korištene u međunarodnoj naučnoj i praktičnoj saradnji. Njihovo korištenje u međunarodnoj praktičnoj saradnji je neophodno naročito prilikom realizacije raznih projekata autoputeva, željeznica, cjevovoda i dr.

Zadatak geodezije je određivanje oblika, veličine i gravitacionog polja Zemlje, čime se stvara osnova za uspostavljanje državnog referentnog sistema, koji je reprezentovan tačkama osnovnih geodetskih mreža. Geodetskim metodama se u takvom sistemu mogu realizovati najobimniji a možda i najvažniji geodetski zadaci - izrada planova i karata u raznim razmjerama. Osim toga, posljednjih decenija geodezija nalazi svoju primjenu u geodinamici. Promjena položaja i visine tačaka i elemenata gravitacionog polja sa vremenom, funkcija su niza geodinamičkih pojava. Geodetskim metodama, ponavljanjem mjerenja, mogu se veoma precizno određivati ove promjene i koristiti kao nezavisne informacije u izučavanju pomjeranja zemljine kore.

Određivanje geodetskih mreža, premjeravanje i kartografisanje teritorije zemlje članica Heksagonale ima tradiciju od više stotina godina. Skoro isto toliko dugu tradiciju ima i međunarodna saradnja i povezivanje geodetskih radova. Nažalost, poslije Drugog svjetskog rata, kao posljedica političkih podjela u Evropi, ta saradnja je bila prekinuta, odnosno zatvorena u okviru pojedinih političkih unija.

Nakon političkih promjena u Evropi otvaraju se perspektive za reintegraciju. Zemlje Heksagonale koje se nalaze na granici istočnog i zapadnog bloka imaju specifičnu poziciju u tom procesu. Jasno je, da taj integracioni proces traži slobodan protok informacija i kompatibilnost sistema prikupljanja, obrade, interpretacije i distribucije informacija. Zbog toga je objekat integracije, pored ostalog, i geodezija koja nalazi svoju primjenu u nizu ekonomskih i tehničkih djelatnosti.

U Lnažu (Češkoslovačka) je od 25.-30. novembra 1991. godine u okviru heksagonalne saradnje održan međunarodni sastanak sekcije C-Geodezija. Na sastanku su učestvovali predstavnici svih zemalja

članica Heksagonale. Iz Jugoslavije, sastanku su prisustvovali Dr Asim Bilajbegović i Dr Svetozar Petrović iz Zagreba, Dr Dušan Joksić i dipl.ing. Dragan Blagojević iz Beograda i dipl.ing. Edib Rondić iz Sarajeva. Prijedlozi sekcije C-Geodezija za saradnju u ovoj oblasti detaljno su analizirani, a nakon rasprave, potpisan je MEMORANDUM, kojim se predviđa Heksagonalna saradnja u tri oblasti:

1. međudržavno pvezivanje geodetskih mreža (triangulacione, nivelmanske i gravimetrijske) uključujući i stvaranje uniformnog Evropskog referentskog sistema;

2. povezivanje geografskih i zemljišnih informacionih sistema baziranih na sopstvenim standardima i na modernim kompjuterskim tehnologijama, uključujući tradicionalni katastar i zemljišnu knjigu, sa mogućnošću izrade karata u različitim razmjerama i projekcijama;

3. geodinamička istraživanja, usmjerena ka stvaranju dinamičkog modela teritorije zemalja članica Heksagonale, definisanog na osnovu trodimenzionalnih koordinata tačaka, njihovih temporalnih promjena i elemenata gravitacionog polja.

Za međunarodnog koordinatora sekcije C-Geodezija imenovan je Dr Pavel Vjskočil (Češkoslovačka).

Međunarodni koordinatori za pojedine teme su:

Tema 1 - Međudržavno povezivanje geodetskih mreža:

ing. Jaroslav Šimék (Češkoslovačka);

Tema 2 - GIS/LIS: Dr Gottfried Gerstbach (Austrija);

Tema 3 - Geodinamička istraživanja:

Dr Ištvan Fejes i Dr Peter Varga (Mađarska).

Za nacionalne koordinate iz Jugoslavije određeni su Dr Dušan Joksić iz Beograda i Dr Asim Bilajbegović iz Zagreba.

U okviru realizacije pojedinih projekata i međunarodnih kampanja iz Jugoslavije će biti uključeni: Geodetski fakultet u Zagrebu, Institut za geodeziju Građevinskog fakulteta u Beogradu, Institut za geodeziju u Ljubljani, Građevinski fakultet - Odsjek za geodeziju u Sarajevu i Opservatorija Hvar.

Potpisanim dokumentom je u 24 tačke utvrđena dinamika realizacije dogovorne saradnje. Tako će se već u 1992.godini pristupiti povezivanju triangulacionih mreža, realizaciji GPS deformacione mreže. U Austriji će se održati međunarodni simpozijum o geografskim i zemljišnim informacionim sistemima.